

Експертний висновок
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про свободу підприємницької (економічної) діяльності домогосподарств» (реєстр. № 8143 від 20.10.2022), внесений народними депутатами України Третяковою Г. М. та іншими.

2. Завдання законопроекту

Законопроектом передбачено запровадити з 01.01.2025 новий механізм оподаткування домогосподарств (осіб або сукупності осіб, які спільно проживають в одному житловому приміщенні або його частині, забезпечують себе всім необхідним для життєдіяльності, ведуть спільне господарство, повністю або частково об'єднують та витрачають кошти).

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація положень акта впливатиме на дохідну та видаткову частини державного бюджету.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Оцінку вартісної величини впливу положень акта неможливо здійснити у зв'язку з відсутністю вихідних параметрів для обрахунку та необхідних обґрунтувань розробника.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Оцінку фінансового забезпечення акта можливо здійснити після конкретизації параметрів нової моделі оподаткування домогосподарств і розмірів соціальних трансфертів, які буде надано на підставі річної податкової декларації домогосподарства.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Щодо реєстрації домогосподарства та взяття на облік у відповідних органах

Частиною першою статті 5 законопроекту передбачено, що домогосподарство може здійснювати підприємницьку (економічну) діяльність, визначену частиною третьою статті 5 законопроекту, без реєстрації фізичної особи – підприємця за умови, зокрема, добровільного подання річної податкової декларації домогосподарства, крім випадків здійснення видів діяльності, передбачених частиною третьою статті 5 законопроекту.

Водночас доповненнями до статті 128 Господарського кодексу України встановлено, що громадянин визнається суб'єктом господарювання у разі здійснення ним підприємницької діяльності за умови державної реєстрації його як підприємця без статусу юридичної особи відповідно до статті 58 цього Кодексу або у складі домогосподарства відповідно до закону.

У законопроекті не визначено:

- центрального органу виконавчої влади, який буде здійснювати реєстрацію та вести облік домогосподарств, зокрема з метою отримання соціального

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [58E2D9E7F900307B04000000D72D2C00761F9800](#)

Підписувач [Єрмоличев Роман Володимирович](#)

Дійсний з [04.08.2021 0:00:00](#) по [03.08.2023 23:59:59](#)

Міністерство фінансів України

09020-09-3/25568 від 03.11.2022

трансферу, а саме у формі соціальних пільг, що мають матеріальну та грошову форму відповідно до закону, соціального страхування, соціальних послуг;

- критеріїв, за якими домогосподарства будуть ідентифіковані у відповідному органі, оскільки статтею 5 законопроекту передбачено, що домогосподарство може здійснювати підприємницьку (економічну) діяльність без реєстрації фізичної особи – підприємця, тобто без подання відповідної заяви.

Щодо здійснення підприємницької (економічної) діяльності домогосподарством без реєстрації фізичної особи – підприємця

Частиною третьою статті 5 законопроекту передбачено, що до видів підприємницької діяльності, що провадиться без реєстрації фізичної особи – підприємця, належать, зокрема, послуги з перевезення пасажирів автомобільним транспортом.

Водночас згідно з частиною першою статті 29 Закону України «Про автомобільний транспорт» автомобільним перевізником та автомобільним самозайнятим перевізником, які здійснюють перевезення пасажирів на договірних умовах, є суб'єкти господарювання, які відповідно до законодавства та одержаної ліцензії надають послуги за договором перевезення пасажирів транспортним засобом, що використовується ними на законних підставах. Тобто зазначений вид господарської діяльності може здійснювати лише ліцензований суб'єкт господарювання.

Щодо визначення представника домогосподарства

Частиною першою статті 6 законопроекту передбачено, що представником (уповноваженою особою) домогосподарства може бути член домогосподарства, який має повну цивільну дієздатність та надав свою згоду на підписання річної податкової декларації. Водночас законопроект не визначає порядку обрання або зміни представника домогосподарства у разі його виходу зі складу домогосподарства, зокрема у разі його смерті.

Щодо отримання податкової знижки домогосподарством та обов'язку органів ДПС надати представнику домогосподарства предекларацію

Зауважуємо, що будь-які питання оподаткування регулюються Податковим кодексом України і не можуть встановлюватися або змінюватися іншими законами України, крім законів, що містять виключно положення щодо внесення змін до Кодексу та/або положення, які встановлюють відповідальність за порушення норм податкового законодавства (пункт 7.3 статті 7 цього Кодексу).

Щодо підтримки домогосподарств у разі настання складних життєвих обставин, зменшення соціального розширення населення за рівнем доходів шляхом надання соціальних трансфертів на підставі річної податкової декларації

На сьогодні питання соціальної підтримки домогосподарств України у разі настання складних життєвих обставин врегульовано.

Соціальний захист домогосподарств здійснюється відповідно до програми житлових субсидій, за допомогою якої держава компенсує вразливим категоріям споживачів житлово-комунальних послуг їх вартість, що перевищує розмір обов'язкового для домогосподарства платежу, а також програми державної соціальної

допомоги малозабезпеченим сім'ям, спрямованої на забезпечення рівня життя найменш соціально захищеним сім'ям, не нижчого від прожиткового мінімуму.

Згідно з Положенням про порядок призначення житлових субсидій (далі – Положення), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.1995 № 848, житлові субсидії призначаються за наявності різниці між розміром плати за житлово-комунальні послуги у межах соціальної норми житла, соціальних нормативів користування житлово-комунальними послугами та розміром обов'язкового відсотка платежу, визначеного в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Розмір обов'язкового відсотка платежу за житлово-комунальні послуги визначається для кожної сім'ї індивідуально залежно від розміру середньомісячного сукупного доходу домогосподарства в розрахунку на одну особу. У разі зростання цін (тарифів) на комунальні послуги розмір обов'язкового відсотка платежу не змінюється, а розмір житлової субсидії збільшується.

Також відповідно до статті 5 Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» розмір державної соціальної допомоги визначено як різницю між прожитковим мінімумом для сім'ї та її середньомісячним сукупним доходом.

До стабілізації економічного становища в Україні розмір державної соціальної допомоги встановлено з урахуванням рівня забезпечення прожиткового мінімуму.

Згідно зі статтею 9 Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» рівень забезпечення прожиткового мінімуму для призначення допомоги збільшено для працездатних осіб із 35 до 45 відсотків відповідного прожиткового мінімуму, а для осіб, які втратили працездатність, та осіб з інвалідністю становить 100 відсотків, для дітей – 130 відсотків відповідного прожиткового мінімуму.

Також Верховна Рада України 02.06.2020 прийняла Закон України № 646-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо підвищення соціальних гарантій для окремих категорій осіб», яким запроваджено безвідсоткову поворотну фінансову допомогу, що надаватиметься одноразово непрацюючій працездатній особі з числа членів малозабезпеченої сім'ї для організації підприємницької діяльності та сприяння її економічній самостійності.

Водночас законопроект не містить конкретних пропозицій щодо внесення змін до законодавчих і нормативно-правових актів, що регулюють питання надання «соціальних трансфертів» (допомог, пільг, соціального страхування, соціальних послуг).

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту
Мінфін не підтримує зазначений законопроект.

**Заступник Міністра
фінансів України**

Роман ЄРМОЛИЧЕВ